

"Hadîs-i sahihte vardır ki, 'Bir adam kemâl-i imanı kazandığına, avâm-ı nâsın akıllarının tavrı haricindeki yüksek hallerini mecnunluk, divanelik saymaları, onun kemâl-i imanına ve tam itikadına delâlet eder.' diye ferman ediyor." İzah eder misiniz?

Eski zamanlardaki kamil insanlar, öyle çok ibadet ediyorlar ki bu, avam insanların takatini çok çok aşan bir durumdur. Öyle ki bir gecede iki bin rekat namaz kılanlar olmuş, yılın büyük bir kısmını oruçlu geçirenler olmuş, eline geçen mal ve parayı biriktirmekten korktuğu için tasadduk etmişler. Doğal olarak normal insanlar bu durumları olağanüstü olarak algılıyor ve bu insanları sıra dışı görüyorlar.

Dünya hayatına düşkün insanların, böyle müttaki ve abid insanları mecnun ve sıra dışı görmesi gayet tabidir. Hatta avamın bu bakış açısı, o insanlar tarafından makbul olmanın bir alameti olarak değerlendirilmiş.

Bu ölçü bu zaman içinde geçerlidir. Lakin bu zamanda hem avamın seviyesi hem de havas insanların seviyesi eski zamanlara göre çok farklı olduğu için ifadelerde ona göre olmuştur.

Mesela, bu zamanda farzları yapan büyük günahlardan kaçan bir insan bile mecnun sayılabiliyor. Yani bu zamanda çita biraz daha aşağıya inmiştir. Malının çok az bir kısmını Allah yolunda harcayan insanlara bile deli denilebiliyor. Eski zamanda malının tamamını harcamak delilik olarak ifade ediliyordu...

* * *

Mezkur hadis-i şerifi Risale-i Nur'da geçen şekliyle buraya aldıktan sonra, yorumu üzerinde duralım;

"Hadîs-i sahihte vardır ki, 'Bir adam kemâl-i imanı kazandığına, avâm-ı nâsın akıllarının tavrı haricindeki yüksek hallerini mecnunluk, divanelik saymaları, onun kemâl-i imanına ve tam itikadına delâlet eder.' diye ferman ediyor." (1)

Kâmil bir müminin imanına delalet eden bazı haller vardır. Bunlardan bir tanesi de bir kısım tavır ve davranışlarının; taklidi imana sahip avam müminler tarafından, akıllı bir insandan beklenmiyen davranışlar olarak değerlendirilmesidir.

Yani avam müminler; kâmil müminin sergiledikleri bir takım davranışlarına akıl

---

erdiremezler, demektir. Akıl erdiremedikleri için de; kâmil mümini delilik ve mecnunlukla ittiham ederler.

Bu kâmil müminler; her asırda olduğu gibi bu asırda da fazlasıyla mevcuttur. İsterseniz bunların delilik diye vasıflandırılan bir kısım hallerinden bahsedelim.

Mesela; sahabe efendilerimizin yaptığı gibi; yurdunu yuvasını bırakıp hiçbir maddi beklentisi olmadığı halde, denizler aşırı ülkelere hicret edip gitmek delilik değilde nedir. "*Bu milleti sen mi kurtaracaksın; sana mı kalmış?..*" diyen müminlerin nazarında, bundan daha büyük bir delilik olmaz elbette.

Sadece hizmetime engel olmasın diye; beş on sene evliliğini ertelemek, birçok dünyevi makam mansıp kapısını çaldığı hâlde, hizmetime engel teşkil eder mülahazasıyla arka çevirip gitmek, örtümü açmaktansa üniversiteyi terk ederim demek ve terk etmek vb. durumlar birçok müminin nazarında en büyük deliliktir.

Devlet dairesinde çalışırken, masadan aldığı toplu iğneyle dişlerini karıştırdığı için müdürün odasına çıkıp, "**Efendim, toplu iğneyi kullandım, hata yaptım, ne yapmam lazımsa yapayım.**" diyen Zübeyir Gündüzalp'ın bu durumu çoklarımızca delilik değilde nedir.

Başta Peygamber Efendimiz (asm) olmak üzere, *-hâşâ ve kellâ-* hemen hemen bütün peygamberler; mecnunlukla ittiham edilmişlerdir.

(1) bk. [Sualar, On Üçüncü Sua.](#)